

1 Pita

Naoa itəm Pita tēmaupən mēte

Nəghatən əkuəkir rəha naoa u 1 Pita

?Pah tēmēte naoa u? Pita tēmēte naoa u.

?Tēmēte tatuwin kəm pah? Tēmēte naoa u tatuwin kəm netəmim rəha Uhgīn itəm kotatig ikin pišin pišin e profens min rəha Pontas, ne Kalesia, ne Kapetosia, ne Esia, ne Pitnia (1 Pita 1:1). Roiu katən nərǵi nəptən min əh mēmə Turke.

?Nəmegəhən tahro nulan nian tēmēte? E nian əh, etəm-iasol rəha Rom, nərǵin u Nero, tēmərəkin pik niməfak. Təməh niməfak min neen kotimis, kən moh neen. Otəsuwəhən toh Pita.

?Tēmēte naoa u o naka? Pita tolkeike mēmə otələs-ipər nətəligən rəha iəfak min itəm kotatig e nərətən. In tolkeike mēmə okotətul əskasik e rəhalat nahatətəən kən moatol nat kit itəm təwir, nat ərnapin nərətən tatuwa.

Pita tēmən təwir kəm ilat

1 ¹Io Pita, io aposol kit rəha Iesu Kristo. Iatən təwir kəm itəmat netəm rəha Uhgīn itəm nəkotatig ikin min rafin əpəh e profens min u Pontas, ne Kalesia, ne Kapatosia, ne Esia, ne Pitinia. Uhgīn tēmītəpun rəkis itəmat, kən imatəmat ikin sənəmə nətueintən u, itəmat iapispis min əm u ikin-u. ²Tata Uhgīn tēmītəpun itəmat mətə-inu, auppən auppən aǵin, təmol rəhan nalpəkauən mələhəu, kən in tinitun rəkis suatip min rafin rəha nəmegəhən rəhatəmat. Kən Narmin Rəhan tatol itəmat nakotətul pišin kasim mēmə, nəkotol nəwia Iesu Kristo, kən nitan taikuas etəmat e nolən rat min rəhatəmat.⁴

Pəs Uhgīn otawte-in rəhan nəwirən ne nəməlinuən tēpət kəm itəmat.

a 1:2 Nəghatən Kris ətuatip tatən mēmə, Uhgīn “təmorautin nita Iesu etat” u nipətin mēmə tətəikuas etəmat o nolən rat min. Afin min e nəghatən min u “tətərautin nitan” ne “nitan taikuas e netəmim”: Lev 14:6-7; Sam 51:7; Eks 24:5-8; Hip 9:19; 1 Jon 1:7.

Otənwiwi Uhgín o nalpəkauən rəhan

³!Pəs kotənwiwi Uhgín itəm in Uhgín ne Tata rəha İərəmərə İesu Kristo rəhatat! E nasəkitunən asol rəhan, in təmol məmə kitat kotaiir-pən e nəmegəhən wi, kən moatələhəu-pən əskasik rəhatat nətəligən lan. Tatuwa min-nəhlan məto-inu İesu Kristo təməmegəh min e rəhan nımisən. ⁴Kən e nəmegəhən wi u, kitat okotos natımnat wir min əpəh e nego e neai itəm Uhgín təmələhəu pisin məmə rəhatat. Kən nat u okol təsəmnəmıtən, kən okol təsamkimikən, kən okol rəhan nəhag-əhagən təsikəən.^b ⁵E nahatətəən rəhatəmat, nəsanənən rəha Uhgín tatətulosig-in itəmat mətoarus-pa in otosmegəh itəmat, kən Uhgín otol əp rəhan nosmegəhən e namnun nian.^c

⁶Nikitəmat tətagien o nat u, nat əpnəpın okəmə nian iəkis pisin pisin min koatuwa pap e rəhatəmat nəmegəhən. Məto koatuwa o nian əkuəkır əm.^d ⁷Nian iəkis min əh moatuwa məmə okotəgətun məmə itəmat nakotahatətə pəhrien. İaen u kol tatipit-ıpit, in nat kit itəm nigəm tatus mətafəl rəkis in rat min lan. Kən nian iəkis min əh kotahmen e nigəm itəm tatus rəhatəmat nahatətəən mətafəl rəkis in rat min lan. İaen u kol, in nat təwir, məto otəpanikə min nian kit. Məto rəhatəmat nahatətəən, in nat təwir taprəkis-in iaen u kol. Kən o rəhatəmat nahatətəən, Uhgín otənwiwi itəmat, miləs-ıpər nərgitəmat, mos-ıpən nisıaiın asol kəm itəmat e nian İesu Kristo otuwa met-arəpa lan.^e ⁸Nat əpnəpın nəməsotəplan pəpən İesu Kristo, məto nakoatolkeike. Kən nat əpnəpın nəsotəhmən u-roiu, məto nakotahatətə lan. Kən nikitəmat təmə mərioah e nagienən itəm in təwir aɡin-əh taprəkis, kən okol suah kit təsənən nəwırən rəha nagienən əh.^f ⁹Nikitəmat tətagien nəhlan məto-inu itəmat noatos nat u itəm nakotahatətə lan, inu məmə Uhgín otosmegəh rəhatəmat nəmegəhən.

¹⁰Suatip rəha Uhgín o nosmegəhən netəmim lan, in nat kit itəm ien min əpən kəmotolkeike pik məmə okotitun tuwin təhmin min, kən tol nəhlan kəmotafin kategəs-in wir nətəligən min lan. Kən ilat kəmoatəghat-in nəwırən u itəm otuwa kəm itəmat.^g ¹¹Narmin rəha Kristo təmətatig ilat min, kən matəghat kəm ilat, kən əpən ikin matən-ıarəp nəhməən itəm okotuwa e nəmegəhən rəha İesu, kən uarisig lan e nəsanənən asol rəhan. Məto ien min kəmotalkut o nitunən suatip itəm natımnat min əh okotuwa lan, ne rəhalat nian ətuatip.^h ¹²Uhgín təmol əp kəm ien min məmə, nəghatən min itəm ilat kəmoatən, kəməsotəghat-inən nian itəm ilat kəmotatig lan, məto kəmotəghat-in əm nian rəhatat. Kən roiu, netəmim

b 1:4 Kol 1:12 **c** 1:5 Jon 10:28; 17:11 **d** 1:6 Jem 1:2; 1 Pita 5:10 **e** 1:7 Prov 17:3; Sek 13:9; Mal 3:3; Jem 1:3 **f** 1:8 Jon 20:29; 2 Kor 5:7 **g** 1:10 Mat 13:16-17
h 1:11 Sam 22; Aes 53; Luk 24:26-27

kinotən-iarəp nəghatən rəha nammusən təwir kəm itəmat e nəsanənən rəha Narmin Rəha Uhgın itəm tətisi-pən e nego e neai. Kən natimnat min u kotəwir agin məmə nagelo min, ilat min kotolkeike məmə okotəplan kən motitun natimnat min u itəm kəmotuwa.

Nolən rəha nəmegəhən itəm tətuatip

¹³Tol nəhlan, nəkotəkəike motol rəhatəmat nətəligən tətul matip o nolən wək, kən motəgətun wir rəhatəmat nətəligən. Otələhəu-pən əskasik rəhatəmat nətəligən e nəwiran itəm Uhgın otawte-in kəm itəmat nian Iesu Kristo otuwa min. ¹⁴Otol nəwia Uhgın tahmen-pən əm məmə nisualkələh itəm kotəwir koatol nəwia tata min. Aupən ikin, itəmat nəməsotitunən niphahrienən rəha Uhgın, kən nəmoatol nolən rat min itəm nikitəmat əm tolkeike. Məto roiu, otəsegəhan-inən nətəligən min əh okotiuw rəkis min itəmat.ⁱ ¹⁵Uhgın u itəm təmaun-in itəmat, in tasim mətuatip. Kən e nolən əh inəh, itəmat min onəkotəkəike motasim motətuatip e natimnat rafin itəm nəkoatol. ¹⁶Nəkotəkəike motol nəhlan məto-inu Naoa Rəha Uhgın tatən məmə, “Nəkotəkəike motasim motətuatip məto-inu Io ekasim mətuatip.”^j

¹⁷Itəmat nakotətapəh-in nasituən o Uhgın u tahmen məmə in rəhatəmat Tata, məto onəkəsotaluinən məmə nian Uhgın tətakil nolən min rəha netənim, in tatol əm e nolən itəm tahmen-ahmen əm. Tol nəhlan, nian nakotəmegəh əh e nətueintən u, onəkotəgin motisiai-in Uhgın e nolən min rəhatəmat, kən otol nolən təwir tahmen məmə itəmat iapispis min əm e nətueintən u.^k ¹⁸Nəkotəkəike motol nəhlan məto-inu itəmat nəmotitun rəkis nat keike itəm Uhgın təmətou rəkis itəmat lan. Otətəlig-in-tu nolən rəha nəmegəhən rəhatəmat aupən itəm niphətin tikə u təmisipən o tipitəmat min. Məto Uhgın təmikis rəkis itəmat e nolən rat əh. Kən Uhgın təməsos-nəmtinən rəhatəmat nəmegəhən e nat kit rəha nətueintən itəm otəpanikə, tahmen e silfa ne iaen u kol tatipit-ipit, ¹⁹məto in təmos-nəmtin itəmat e nita Kristo itəm in nat keike təwir pik agin. Kristo in tahmen e nəti sipsip wir itəm nimisən o nəratən tikə agin lan.^{l m} ²⁰Aupən aupən agin, nian Uhgın təməsolən əh nətueintən u, təmitəpun rəkis Kristo məmə otol wək əh. Məto roiu iuəhkir o nammun nian, Uhgın təmol əp in, məmə otuwa masitu etəmat.ⁿ ²¹O natimnat itəm Iesu təmol, itəmat nakotəhatətə e Uhgın, itəm təmosmegəh Iesu Kristo e nimisən, kən mīləs-ipər in mosipən nəsanənən itəm təhag-əhag ne nisialiən kəm in. Kən tol nəhlan,

i 1:14 Rom 12:2; Efes 2:3; 4:17-18 **j 1:16** Lev 11:44,45; 19:2; 20:7 **k 1:17** Rom 2:11; Nol Əpən 2:23 **l 1:19** E nian rəha Oltesteman, netənim kəmotol sakrifais kəm Uhgın o təfagə rat min e nəti sipsip min itəm nəratən tikə lan. Afın e Eks 12:5. **m 1:19** Wək 20:28; Hip 9:12-14 **n 1:20** 2 Tim 1:9-10

nakotahatətə e Uhgín, kən moatələhəu-pən əskasík rəhatəmat nətəligən lan.^o

²²Nəmotaiquas e rəhatəmat nəmegəhən tinuwa minuwiwi min rəkis mətə-inu nəmotətəu-pən nəghatən rəha nípahrienən. Kən o natimnat min u, nakotos nolkeikeən pahrien tatuwin otəmat min neen. Kən tol nəhlan, otolkeike pik itəmat min e nikin pahrien.^p ²³Otol nəhlan mətə-inu, nəmotaiir wi rəkis min, kən nəmegəhən wi rəhatəmat təməsisipənən o netəmim itəm ilat rafin okəpanotimim. Mətə nəmegəhən wi u rəhatəmat in otətətig namnun tikə mətə-inu təmisi-pən e nəghatən kit itəm tatəmegəh mətətig namnun tikə, inu nəghatən rəha Uhgín. ²⁴Naoa Rəha Uhgín tatən məmə,

“Netəmim rafin kotahmen e ma kiras,

kən nəwírən rafin rəhalat tahmen əm e nəgui-nig əpəh e nīkinat.

Ma kiras əh tətəuke, kən nəguin min koatistas,

²⁵mətə nəghatən rəha ləramərə tətətig lilin namnun tikə.”^q

Kən inu nəghatən rəha namnusən təwir itəm netəmim kəmotən-iarəp rəkis kəm itəmat.

2 ¹Mətə-inu o nəghatən min əh, otəraikin nolən min u kotiet rəkis e rəhatəmat nəmegəhən: nolən rafin rəha netəhauən netəmim kən matol nəratən kəm ilat; nolən rafin rəha neiuəən; nolən rəha netəm koatən pik əm nat, mətə kəsotolən; nolən rəha netetən; nolən rafin rəha nən ratən netəmim.^r ²⁻³Itəmat nəmotitun rəkis məmə ləramərə təmol təwir kəm itəmat. Tahmen-pən məmə nəmotun asgəwin noa nig itəm tətəhen.^s Kən roiu nəkotəkəike motuwa kahmen e nisualkələh mətətig itəm kotasək o nəməhən. Itəmat nəkotəkəike kolkeike pik nagwənon ne nənimən itəm tətətip məwir məmə nakotagwən nikitəmat lan. Kən natimnat min əh okotol nakotepət e rəhatəmat nəmegəhən itəm Uhgín təmosmegəh itəmat lan.^t

Kəpiel megəh e nimə rəha Uhgín

⁴Uhgín tolkeike məmə otiləkin rəhan kit nimə e kitat netəmim, kən tətəitəpun Kəpiel kit itəm netəmim kəmotapəs, mətə in kəpiel keike tatəmegəh məmə Uhgín otətuoun nimə lan. Kən nian nakotuwa o kəpiel u Kristo e suatip rəha nahatətəən, ⁵itəmat min, nəkotahmen e kəpiel megəh min itəm Narmin Rəha Uhgín tatos itəmat matiləkin Nimə lan Rəha Uhgín. Kən itəmat pris asim min, itəm nakoatos-ipən sakrifais min kəm Uhgín itəm nīkin tətəgien ron mətə-inu o natimnat itəm Iesu Kristo təmol.^u ⁶Tahmen-pən e Naoa Rəha Uhgín tatən mihin məmə,

o 1:21 Jon 14:6; Rom 5:1-2 **p 1:22** Jon 13:34; Rom 12:10 **q 1:25** Aes 40:6-8

r 2:1 Efes 4:22; Jem 1:21 **s 2:2-3** Sam 34:8 **t 2:3** Sam 34:8 **u 2:5** Rom 12:1; Efes 2:21-22; Nol Əpən 1:6

“Otəplan-tu. Iakatələhəu kəpiel əpəh Jerusalem,^v
 inu kəpiel keike pik aɡin itəm io emitəpun,
 kəpiel u in rəha nətuounən nimə,
 kən etəmim itəm otahatətə lan,
 in otəsaulisən.”^w

⁷Kəpiel u in nat keike kəm itəmat itəm nakoatahatətə lan. Məto kəm
 netəmim itəm kəsotahatətəən lan, kəpiel u in tahmen-pən e nəghatən u e
 Naoa Rəha Uhgın itəm tatən məmə,

“Kəpiel u itəm netəm rəha niləkinən nimə kəmotərakin,
 məto Uhgın təmol tuwa kəpiel itəm in rəha nətuounən nimə,”^x

⁸kən Naoa Rəha Uhgın tatən məmə,

“Kəpiel u tatol netəmim koatıləs pikən,
 kən in kəpiel itəm tatol məmə netəmim kotiet katorin.”^y

İlat koatıləs pikən kəpiel u məto-inu koatəht nəwia nəghatən, kən inu
 nalpəkəuən itəm Uhgın təmol olat.

⁹Məto Uhgın tinəmitəpun rəkis itəmat məmə rəhan min, kən itəmat pris
 min rəha Kig, kən itəmat netəm asim min itəm Uhgın tatərəmərə etəmat,
 kən itəmat noanol min kit rəha Uhgın. In təmol itəmat nəhlan məmə
 nəkotitun nən-iarəpən nənwiwiən itəm tatıləs-ipər in o rəhan nəwirən
 ne natimnat itəm in təmol. In təmaun-in rəkis itəmat məmə onəkotiet e
 napinəpən məmə nakotuwin e nəhag-əhəgən wir rəhan.^z ¹⁰Aupən ikin,
 itəmat netəm əpnəpin min əm, məto roiu, itəmat noanol min rəha Uhgın.
 Aupən ikin, nəməsotitunən nasəkitunən rəha Uhgın, məto roiu, nəkotitun
 nasəkitunən rəha Uhgın.

¹¹İolik min itəm iakolkeike pik itəmat, nikitəmat otəkəike matəht
 məmə nətueintən u sənəmə imətət ətuatip ikin. Kitat kotahmen e
 iapispis min ne iaihlua min ikin-u. Tol nəhlan, iatən əskasik kəm
 itəmat məmə nakotətul isəu o nolən rat min itəm nətəligən rəhatəmat
 tolkeike. Nətəligən min əh, ilat tikimir min rəhatəmat kən koatəluagin
 e nikitəmat.^a ¹²Nian rafin kitat kotatig ilugin e netəmim itəm rəhalat
 nahatətəən tikə. Kən nəmegəhən rəhatəmat in otəkəike mətuatip wir
 aɡin məmə nat əpnəpin ilat okoatətu-pinə nəghatən rat etəmat, məto
 okotəplan nolən wir min rəhatəmat, kən ilat okotos-ipən nisialiən kəm
 Uhgın e nian in otuwa min makil netəmim lan.^b

Nisialiən netəm-iasol

¹³Kitat netəmim rəha İərəmərə, kən kotolkeike məmə okotisiai-in
 nərgin. Tol nəhlan, nəkotol nəwia netəm-iasol min rafin itəm netəmim

v 2:6 Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “Saeon,” nərgin kit min rəha Jerusalem.
 w 2:6 Aes 28:16; Efes 2:20 x 2:7 Sam 118:22 y 2:8 Aes 8:14 z 2:9 Dut 7:6; 14:2;
 Aes 9:2; Wək 26:18; Efes 5:8 a 2:11 Kal 5:17,24 b 2:12 Mat 5:16

koatıləs-ipər ilat məmə okotərəməyə, tahmen e kig, itəm in etəm-iasol ağin,^c ¹⁴o tahmen e rəhan netəm-iasol min itəm tətahl-iarəp ilat o nolən rəhan wək. İlat okotuwın motələhəu nalpınən kəm netəmim itəm koatətgəhl lou rəhalat, kən moatənwiwi netəm koatol nolən təwir. ¹⁵Nəkoatol nəhlan məto-inu Uhgın tolkeike məmə rəhatəmat nolən wir min okotən-iəhau nəghatən alməl min rəha netəm min u rəhalat nitunən tikə.^d ¹⁶İtəmat sənəmə slef min rəha təfagə rat min, məto-inu Uhgın təmikis rəkis itəmat. Tol nəhlan, otətəu-pən nolən rəha suah kit nəhlan. Məto sötənən məmə, “Uhgın təmikis rəkis io, kən tol nəhlan, ekıtun nolən nat naka itəm iakolkeike, nat ənnapın in təfagə rat.” Kəp. İtəmat slef min rəha Uhgın, kən tol nəhlan, otətəu-pən nolən min itəm kotətuatıp. ¹⁷Otos-ipən nisaiiən itəm tətəuatıp kəm netəmim rafın. Otolkeike iəfak min, inu netəmim min rəha Uhgın, kən onəkotəgın motisaii-in Uhgın, kən otisaii-in kig.^e

¹⁸İtəmat slef min, onəkotəkəike motol nəwia rəhatəmat etəm-iasol min, kən motos-ipən nisaiiən kəm ilat. Nəkotol nəhlan kəm ilat rafın, netəm koatol tımətig kən motəwir kəm itəmat, ne netəm min u koatol nolən əskasik min kəm itəmat.^f ¹⁹Okəm-naka nəkoatol əm nat ətuatıp min əm, məto rəhatəmat netəm-iasol min koatol tərət kəm itəmat kən nakoatəto tərət lan. Niki Uhgın otəgıen otəmat okəmə nakoatos əm nian iəkis min əh kotuwa katimıs əm e nikitəmat məto-inu nakotasıpən əm o Uhgın. ²⁰Məto kəsənən məmə itəmat netəm wir okəmə nəkoatol nolən rat kit, kən netəm-iasol koatoh itəmat ron, kən nəsotaiuən motəgım. Nalpınən u, in rəhatəmat atıp əm. Məto, Uhgın nikin tətəgıen otəmat okəmə nakoatos nahməən məto-inu nəkoatol nat təwir əm, kən nəsotaiuən motəgım.^g ²¹Uhgın təmaun-in itəmat məmə nakoatos nahməən məto-inu Kristo təmos nahməən otəmat. In təmaupən məgətun nolən ətuatıp əh məmə itəmat nəkoatətəu-pən əm nəme nelkin.^h ²²Naoa Rəha Uhgın tatən məmə, “In təməsölən təfagə rat kit,

kən in təməsənən nəghatən eiueiuə min nian kit ne.”ⁱ

²³Nian netəmim kəmotəghat rat lan, məto in təməsəhaiən ilat. Nian in təməto nahməən e nıpətın, məto in təməsənən məmə in otalpin nitai nərətən. Məto in təmələhəu-pən natimnat rafın e nelmi Uhgın itəm nian rafın rəhan nakılən in tətəuatıp əm.^j ²⁴Nian İesu təməkul e nig kəluau, kən təmos nalpınən rəha təfagə rat min rafın rəhatat e nıpətın. In təmimıs məmə təfagə rat min okotimıs e nəmegəhən rəhatat, kən kitat okotəmegəh məmə okotətəu-pən suatıp rəha nətuatıpən. Təmosmegəh kitat e nahməən rəha nıməgəm e nıpətın.^k ²⁵Aupən, itəmat nəkotahmen

c 2:13 Taet 3:1 d 2:15 1 Pita 3:16 e 2:17 Rom 12:10 f 2:18 Efes 6:5

g 2:20 1 Pita 3:14,17 h 2:21 Mat 16:24; Jon 13:15 i 2:22 Aes 53:9; Jon 8:46; 2 Kor 5:21; 1 Jon 3:5 j 2:23 Aes 53:7; 1 Pita 3:9 k 2:24 Aes 53:5-6; Rom 6:11

e sipsip min itəm kəmotəluē. Məto roiu, nəmotəuhlin itəmat motuwa o Etəm Tatehm Wir Sipsip, inu Etəm Tatehm nəmegəhən rəhatəmat.^l

Nolən təwir rəha iərman ne pətan itəm kəmioal marit

3 ¹Kən e nolən kitiah əm rəha nisialiən Iərəmərə, itəmat nipitan nəkotəkəike kol nəwia iaguuhl min rəhatəmat məto-inu o nat u. Okəmā ilat kəsotahatətəən e nəghatən rəha Uhgīn, kən rəhatəmat nolən wir min əm okotiuw-pən rəhalat nətəligən kəm Uhgīn. Nolən wir min rəhatəmat kotahmen, motaprəkis-in məmə onakoatəghat kəm ilat.^m ²Nian ilat koatəplan məmə nolən rəhatəmat in tətuatip wir, kən koatəplan nisialiən e nəmegəhən rəhatəmat, inu tahmen əm məmə otiuw-pa ilat kotuwa o Uhgīn. ³Pəs malə-malə rəhatəmat in sənəmə rəha nipətitəmat, tahmen e nolən rəha nəlisən noanutəm, o nuwinən e natimnat kəmol e iaen u kol tatipit-īpit,ⁿ o nuwinən e napən wir min.^o ⁴Məto otol malə-malə e nikitəmat itəm nəwīrən rəhan okol təsikəən, inu nolən ərou, ne nolən mətig nəməlinuən əh-ikin. Ilat nolən keike e niganəmti Uhgīn. ⁵Inu nolən rəha nipitan iəfak min aupən itəm kəmotələhəu-pən əskasik rəhalat nətəligən e Uhgīn. Ilat kəmotol nəwia iaguuhl min rəhalat, kən e nolən əh, kəmoatol malə-malə e nikitat, ⁶tahmen e Sera itəm təmol nəwia Epraham, kən mətaun-in məmə in rəhan etəm-iasol. Kən itəmat nenəti Sera okəmā itəmat nəkoatol nolən min itəm kotətuatip, kən məsotəginən.^p ⁷Kən itəmat nəman itəm nəmotol marit, e nolən əh inəh rəha nisialiən Iərəmərə, nəkotəkəike motos nenatigən o nehm wīrən rəhatəmat nipitaguihl min e nəmegəhən rəhatəmat məto-inu, ilat kəsotosən nəsanənən tahmen etəmat. Kən motisiai-in ilat e rəhatəmat nolən min məto-inu ilat min okotos min nat wir u, nəmegəhən lilin. Otol nəhlan məmə nat kit otəsahsig-inən rəhatəmat nəfakən.^q

Iəfak min rafin

⁸Namnun nəghatən əh. Itəmat rafin nəkotəkəike kol nolən min u: otos nətəligən kitiah, otasəkītun itəmat min, otolkeike itəmat min, otol nikitəmat timətig otəmat min, otos-iəhau rəhatəmat nətəligən. ⁹Okəmā netəmim koatol tərət kəm itəmat, məto nəkəsotalpīnən nitai nərətən. Okəmā netəmim koatəghat rat kəm itəmat, məto nəkəsotalpīnən. Məto otəfak motən-īpən kəm Uhgīn məmə in otol təwir kəm ilat. Otol nəhlan məto-inu Uhgīn təmaun-in itəmat məmə onəkotol nolən əh, pəs onəkotos nəwīrən rəhan. ¹⁰Naoa Rəha Uhgīn tatən məmə,

“Etəmim itəm tolkeike nəmegəhən təwir,

1 2:25 Esik 34:5-6; Mat 9:36; Jon 10:14; Hip 13:20-21 **m 3:1** Efes 5:22 **n 3:3** Nat kətoanin kəmol e iaen u kol tatipit-īpit, o iaring, o rig, o noanat katəlis nelmitəm lan.
o 3:3 1 Tim 2:9 **p 3:6** Jen 18:12 **q 3:7** Efes 5:25

kən molkeike mēmā otatəto təwir e nian rafin,
in otəkəike məsənən nəghatən rat min,
kən in otəkəike məsənən neiuəən.

¹¹ In otəkəike məuhlin in, miet rəkis e nolən rat min,
kən mol əm natimnat min itəm kotəwir.

In otəkəike malkut pik mēmā otatig ilat netəmim rafin e nəməlinuən.

¹² In otəkəike mol nəhlan meto-inu Iəramərə tatehm wir netəmim itəm
kotətuatip,

kən matətəlig-in wir rəhalat nəfakən,
məto tatol tikimir ilat netəm koatol təfagə rat.”r

¹³?Okəmā nakotalkut pik o nolən natimnat min itəm kotəwir, pah otol
nəratən kəm itəmat? ¹⁴Məto okəmā nīpahrienən nakoatəto nahməən o
nolən ətuatip rəhatəmat, kən nakoatətig e nəwirən pahrien. Sotəginən
nəratən itəm netəmim kotitun nolən kəm itəmat, kən pəs nikitəmat
təsəht pikən.^s ¹⁵Məto e nikitəmat, otisiai-in Kristo mēmā in Iəramərə.
Otətul matip e nian rafin o nuhalpīnən nəghatən rəha etəmim pah itəm
tatətapəh-in otəmat mēmā təhro nakoatələhəu-pən əskasik rəhatəmat
nətəligən e Iesu. Məto otəghat mətig kəm ilat e nisaiiən. ¹⁶Kən nian
rafin nəkotəkəike kitun e nətəligən rəhatəmat mēmā rəhatəmat nolən in
tətuatip əm. Kən okəmā netəmim kotəghat rat e nolən wir min rəhatəmat
məto-inu itəmat rəha Kristo, ilat okotaulis e nəghatən rat min rəhalat.^t

¹⁷Okəmā in nalpəkəuən rəha Uhgīn mēmā nakoatos nahməən o nolən
wir min rəhatəmat, nat u in nat təwir taprəkis-in mēmā nakoatos nahməən
o nolən rat min rəhatəmat. ¹⁸Tol nəhlan məto-inu, Kristo təmimis o təfagə
rat min, təmimis nian kitəh əm tinahmen, okol təsimis minən nian kit.
In etəm tətuatip agin, məto təmimis o netəm kəsotətuatipən mēmā otos
itəmat muwin kəm Uhgīn. Kəmotəhamnu in kən nīpətīn tīmīs, məto Uhgīn
təmol mēmā in təmegəh min e nīmīsən, e nəmegəhən kit itəm rəha nego
e neai. ¹⁹Kən e nəmegəhən əh, təmuwin mən-iarəp nəghatən rəha Uhgīn
kəm narmi netəm kəmotīmīs itəm kotatig e kalapus, ²⁰ilat u kəmoatəht
nəwia Uhgīn aupən aupən agin nian Uhgīn təmatos rəhan nətəligən
əfəməh matəsahgin ilat e nian suah u Noah təmatiləkīn nego. Netəmim
eit əm, itəm kəmotatig e nego, Uhgīn təmosmegəh ilat e nian kəmotaiu
motuwin motiet-pən e nəhau asol.^u ²¹Kən nəhau əh, in narmi nolən
baptais itəm tatosmegəh itəmat min roiū. Nolən baptais u, nīpətīn sənəmā
tətafəl rəkis nəmīt e nīpətī etəmim, məto in tahmen mēmā nakotətapəh o
Uhgīn mēmā in otos-īpa kəm itəmat nītunən mēmā rəhatat təfagə rat min
kəmotikə. Kən nəsanənən asol itəm Uhgīn təmol Iesu Kristo təmegəh min
e nīmīsən lan, in nəsanənən itəm tatosmegəh itəmat e nolən baptais. ²²Kən

r 3:12 Sam 34:12-16 s 3:14 Aes 8:12-13; Mat 5:10; 1 Pita 2:20; 4:14 t 3:16 1 Pita 2:12
u 3:20 Jen 6:1-7:24

Iesu Kristo tinuwîn rækis əpəh e nego e neai, kən mətatig e nīkali Uhgîn matip, ikin rəha nīsiailən, ne nəsanənən, ne nepətən. Kən Uhgîn təmöl məmə nagelo min, ne natimnat rafin itəm koatos nepətən ne nəsanənən, ilat rafin kotatig ahgîn nərəməərən rəha Iesu.

Suatip rəha nolən nəwia Uhgîn

4 ¹O natimnat min əh, itəmat min onəkotəkəike motos nətəligən rəha Kristo kən moatətul matip o nətəən nahməən e nipətītəmat, məto-inu in təməto nahməən asol e nipətīn. Nəkoatol nəhlan məto-inu okəmə itəmat nīnotəto tərət e nipətītəmat, nat əpnaripin nəkoatol nolən təwir min, kən tatəgətun məmə nīnotapəs nolən rəha təfagə rat.^v ²Tol nəhlan, nian itəmat nəkotatig e nətueintən u, nəsotətəu-pənən suatip rəha nolən natimnat rat min itəm tətətig e rəhatəmat nətəligən, məto onəkotətəu-pən suatip rəha nolən nəwia Uhgîn. ³Nəmotərəkin rækis nian tēpət o nətəu-pənən nolən min rəha netəm min u kəsotənən nīpahrienən e Uhgîn. Aupən, itəmat nəmoatit əpnaripin nīpitan; kən nətəligən rəhatəmat təmatuwīn o natimnat rat min; kən nəmoatapis; kən nəmoatol lafet rəha nītəpən nīpitan; kən nəmotənim alikol kəpis motalməl; kən nəmoatəfak kəm narmi nat min itəm in nolən tərət agin.^w ⁴Netəm əh itəm kəsotənən nīpahrienən e Uhgîn, narmīlat təmiwig məto-inu itəmat nəmotapəs nətəu-pənən ilat motuwīn kamnim e naruəh rəha təfagə rat rəhalat, kən ilat koatən rat pik itəmat ron.

⁵Məto ilat okotəkəike motən-iarəp natimnat min rafin e nəmegəhən rəhalat kəm Uhgîn itəm in tatətul matip məmə otakil muəh mələhəu nəghatən rəha nalpinən rəha netəm kəmotimis, ne netəm koatəmegəh.^x ⁶Tol nəhlan, netəm min u itəm kəmotimis rækis, ilat kəmotəto namnusən təwir^y məmə nat əpnaripin kəmos nalpinən e nīpətīlat motimis, məto Uhgîn titun nolən ilat okotəmegəh min e narmīn, tahmen lan.

⁷Kitat koatuwa iuəhkīr e nian rəha namnun natimnat rafin. Tol nəhlan, otol rəhatəmat nətəligən tətaiir o nītun wirən natimnat, kən motehm wir rəhatəmat nətəligən məmə nəkotītun nəghatən kəm Uhgîn e nəfakən itəm təsanən.^z ⁸Kən nat keike in ilis taprəkis-in natimnat rafin məmə, nakotolkeike itəmat min e nīkitəmat rafin məto-inu, e nian nəkotol nəhlan, kən nian rafin, nəkoatətul matip o naluinən nolən rat min rəhatəmat.^a ⁹Kən nəkotəkəike motit itəmat min motuwīn e latuənu min rəhatəmat məmə nakotagwən itəmat min, kən motəgətun ikin netəmim okotapil ikin. Kən əsotənən nīkalīn məmə nīkitəmat təsagienən ron.

v 4:1 Rom 6:2,7 w 4:3 Efes 2:2-3 x 4:5 Wək 10:42 y 4:6 Kəm-naka nəghatən u, “Netəm min u itəm kəmotimis rækis,” tatəghat-in netəmim itəm kəmotahatə e Kristo, kən uarisig lan kəmotimis. O kəm-naka tatəghat-in netəmim itəm kəmotimis e nian rəha suah u Noah (əplan-tu 3:19). z 4:7 Rom 13:11-12 a 4:8 1 Pita 1:22

¹⁰Uhgin tamos-ipinā nēsanānān pisin pisin min kām itāmat kitīāh kitīāh. Tāwir māmā nākotol wāk e nēsanānān min āh moatasitu etāmat min. Kān otol wāk āh e nolān rāha iolwāk min itām koatol wāk ātuatip rāha Uhgin nian rafin. Onākotoor nāwirān rāhan e suatip pisin pisin min itām in tatos-ipinā. ¹¹Okāmā Uhgin tamos-ipān kām suah kit nēsanānān rāha nān-iarāpān, kān tāwir māmā in otān-iarāp tāhmen ām māmā rāhan nāghatān in rāha Uhgin. Okāmā Uhgin tamos-ipān kām suah kit nēsanānān rāha nasituān, kān tāwir māmā in otasitu e netāmim e nēsanānān itām Uhgin tamos-ipān māmā, e natīmnat rafin, netāmim okotānwiwi Uhgin o nat itām Iesu Kristo tāmōl. Pās kitat koatān-iarāp rāhan nāwirān ne nēsanānān tatuwīn matuwīn namnun tikā. Ōwāh.^b

Iāfak min okotos nahmān e nipētīlat

¹²Io min neen itām iakolkeike pik itāmat, ekitun māmā roiu nērātān āskasik tatīlās pikān itāmat tāhmen e nīgām, kān nakoatāto nahmān āsol lan. Māto tāsāwirān māmā narmitāmat otīwīg pik o nērātān min āh. Nērātān min āh koātuwa o netāmim tēpāt, sōnāmā itāmat ām. ¹³Māto tāwir māmā nikitāmat otātagien ām māto-inu nakoatāto nahmān tāhmen-pān ām e Kristo. Kān okāmā nākoatol nāhlan, kān nikitāmat otāgien pik āgin nian in otol āp rāhan nāhag-āhagān āsol rāha nāwirān ne nēsanānān rāhan. ¹⁴Okāmā netāmim koatān rat itāmat o nārgi Kristo, kān onākotatīg e nāwirān pahrien, māto-inu Narmin Rāha Uhgin itām tāsānān māhag-āhag mātātīg otāmat.^d ¹⁵Tārat māmā itāmat kit otol nolān rāha nohamnuān itām, o naklāhān, o nātāhlān lou, o tāfagā rat ākaku kit tāhmen e nāghat tīpikān. Okāmā in tatos nālpinān matāto nahmān ron, kān tātuatip ām. ¹⁶Māto okāmā itāmat nakoatos nahmān māto-inu itāmat Kristin min, sotaulisān ron, māto nākotākāike motānwiwi Uhgin māmā nakoatos nārgin u Kristin. ¹⁷Tol nāhlan māto-inu nian rāha nakilān netāmim rāha Uhgin tinātuoun. !Kān okāmā nakilān āh tinātuoun e netāmim rāha Uhgin, kān awe o netām min u itām koatāht namnusān tāwir rāha Uhgin! ¹⁸Nāoa Rāha Uhgin tatān māmā,

“Okāmā in tiākis o netām kotātuatip māmā Uhgin otosmegāh ilat,
?Kān tāhro o netām kotāruru Uhgin moatol tāfagā rat?”^e

¹⁹Kān tol nāhlan, netāmim itām koatāto nahmān māto-inu in nātāligān rāha Uhgin, tāwir māmā ilat okotālāhāu-pān nāmegāhān rāhalat e nelmi Uhgin itām tāmōl neai ne nīmāptān ne natīmnat rafin, kān nian rafin in tatol rāhan nāghatān. Kān tāwir māmā ilat okotākāike katātāu-pān min ām suatip rāha nolān tāwir.

Nāghatān tatuwīn kām elta min ne netām aluā

5 ¹Kān roiu, iakolkeike māmā ekāghat māsin kām itāmat elta min rāha nīmāfak. Io elta kit ekāhmen etāmat, kān io atip emāplan nahmān

b 4:10-11 Rom 12:6-8 c 4:13 Wāk 5:41; Jem 1:2; 1 Pita 1:6-7 d 4:14 1 Pita 2:20
e 4:18 Prov 11:31

rəha Kristo, kən Uhgín otos-ipa kəm kitat rəhan məsin nəhag-əhagən asol rəha nepətən ne nəsanənən rəhan, itəm in otol əp.^f ²Inu rəhak nəghatən kəm itəmat məmə, otol wək rəha nehm wirən netəmim rəha Uhgín itəm koatatig e nelmitəmat, tahmen e etəm rəha sipsip itəm tatehm wir rəhan sipsip min. Kən otol e nikin agien məto-inu nakotolkeike məmə onəkotol. Inu nətəligən itəm Uhgín tolkeike. Məto təsəwirən məmə nəkotol e nikitəmat təsəgienən məmə nəkotol. Kən sotolən məto-inu nikitəmat təht məmə onəkotos pik məni lan. Məto otol əm məto-inu nikitəmat tətagien məmə onəkotasitu.^g ³Kən təsəwirən məmə itəmat nakotuwa motahmen e etəm-iasol itəm tatol təskasik kəm rəhan iolwək min, məto itəmat onəkotol nolən itəm in tətəuətip məwir məmə iəfak min kotitun nəplanən kən motətəu-pən nolən rəhatəmat.^h ⁴Etəm-iasol rəha netəm koatehm sipsip min otiet-arəpa min, kən e nian əh, in otos-ipinə nətəuən wir rəha nisaiiən kəm itəmat itəm okol rəhan nəwirən təsikəən.

⁵Kən e nolən kitiaə əm, itəmat netəm aluə, otisiai-in motol nəwia elta min rəha niməfak. Kən itəmat rafin agin onəkotos-iəhau rəhatəmat nətəligən teiuaiu moatisiai-in itəmat min rafin. Otol nəhlan məto-inu Naoa Rəha Uhgín tatən məmə,

“Uhgín təsəgienən mətahtosig-in netəm kotausit,

məto tətawte-in rəhan nəwirən kəm netəm koatos-iəhau atip ilat.”ⁱ

⁶Kən tol nəhlan, otos-iəhau atip itəmat motatig əhgin nelmi Uhgín əsanən, məmə in otiləs-ipər itəmat e nian ətuətip rəhan.^j ⁷Kən otos rafin rəhatəmat katipa əfigəm min ka kələhəu-pən kəm Uhgín məto-inu, in tolkeike itəmat matehm wir itəmat.^k

⁸Otair moatehm wir məto-inu, rəhatəmat tikimir Setan in tahmen-pən e laion kit itəm tatilik-ilik mətaiu anion mətagət mategəs-in suah kit məmə otun.^l ⁹Otətul əskasik e nahatətəən rəhatəmat nian Setan tatuwa otəmat,^m məto-inu itəmat iəfak min neen əpəh ikin min rafin e nətəuəntən, koatuwin əm e nahməən kitiaə əm.ⁿ

¹⁰Məto uarisig lan nəmotəto rəkis nahməən e nian əkuəkir əm, kən Uhgín otol nakotəto təwir min e rəhatəmat nəmegəhən, kən mol nakotəsanən e rəhatəmat nahatətəən, motətul əskasik, kən nat kit otəsiuw rəkisən itəmat. Nəwirən min rafin tətisi-pən əm o Uhgín, kən in təmaun-in itəmat nakotuwa e Kristo məmə nakotuwin e nəhag-əhagən asol rəha nəwirən rəhan, ne rəhan nəsanənən itəm tətətig lilin. ¹¹Pəs koatən-iarəp nəsanənən rəha nərəmərəən rəhan, tatuwin matuwin namnun tikə. Əwəh.

f 5:1 Rom 8:17-18; 2 Kor 1:5-7; Efes 3:13; Fil 1:29 **g 5:2** Jon 21:15-17; Wək 20:28
h 5:3 2 Kor 1:24; Fil 3:17; Taet 2:7 **i 5:5** Prov 3:34; Efes 5:21; Jem 4:6 **j 5:6** Mat 23:12;
 Luk 14:11; Jem 4:10 **k 5:7** Mat 6:25-30 **l 5:8** 1 Tes 5:6 **m 5:9** Efes 6:10-18; Jem 4:7
n 5:9 Efes 6:11-13; Jem 4:7

Namnun nəghatən

¹²Saelas^o itimlau min, təmasitu o naoa u, kən ekatehm məmə in piak etəm təwir, kən rəhak nıpahrienən tətatig lan. İatəte naoa əkuəkır u kəm itəmat məmə ekiləs-ıpər rəhatəmat nətəligən, kən iatən-ıarəp məmə natımmat itəm eməte rəkıs, koatəghat-in nəwırən pahrien rəha Uhgın. Otətul əskasık lan.^p ¹³Piatəmat min ne wınıtəmat min e nıməfak u ikın-u Rom koatən təwır kəm itəmat.^q Uhgın təmıtəpun itəmat min ilat. Kən nətık u Mak, in min tatən təwır kəm itəmat.^r ¹⁴Otən təwır kəm itəmat min tahmen məmə itəmat kitiəh əm e Kristo.

Pəs Uhgın otawte-in rəhan nəməlinuən kəm itəmat rafın u netəmim rəha Kristo.

o 5:12 Nəghatən Kris tatən nərgın u məmə, “Silfanus” itəm in nərgın əkuəkır u “Saelas.”
p 5:12 Wək 12:2,25; 13:13; 15:22,30 **q 5:13** Nəghatən Kris ətuatıp tatən məmə, “Pətan itəm tətatig Papilon,” məto nıpətin məmə “nıməfak əpəh Rom.” E nıan rəha Oltesteman, Papilon in taon asol kit itəm nıpətən ne nəsanənən rafın rəha nətueıntən tətatig lan, kən netəmim ikın koatol tikimir kəm netəmim min rəha Uhgın. Kən tahmen-pən əm e nıan rəha Jemes, Rom tatəməmə e latuənu min rafın matətəhau netəm koatəfak kəm Uhgın.
r 5:13 Wək 12:2; 2 Tim 4:11